

Kalėdinis Košmaras

Nakties danguje plazdenant šiaurės pašvaistei Justas skuodžia per sniego dykynę. Šaltis jam nei motais, vienintelė galvoje kirbanti mintis: pabėgti. Kuo greičiau ir toliau. Jį vejasi kai kas, ko neįmanoma sustabdyti – dangų remiantis milžinas, negailestingas Raudonasis Siaubas. Justas nedrįsta pažvelgti atgalios; bet jis girdi. Žingsnius, drebinančius žemę. Nežmogišką švokštimą. Siaubūnas padarys viską, kad vaiką pasivytų. Dūsdamas iš baimės berniukas tolumoje išvysta miesto žiburius. Tai Helsinkis. Ten jis ras pagalbos. Karštligiškai bėgdamas vaikas pasijunta be galo suglumęs – kas, po paraliais, nutiko? Štai, jis, nežinia kaip atsidūręs vidury sniegynų, sprunka nuo antgamtinės pabaisos, o juk, rodos, visiškai neseniai...

...Nesibaigianti virtinė vaikigalių laukė savo eilės ant parduotuvės Kalėdų senio kelių. Justas iš nuobodulio nesitvėrė savame kailyje. Tegul prasmenga tas Povilas... Štai kaip prasideda žiemos atostogas Helsinkyje – apgailėtinam prekybcenstry. Vien todėl, jog jaunėlis brolis tebetiki Kalėdų seneliu. Justui taikliai pastebėjus, jog „senelio“ barzda priklijuota, pilvas - prikimštas vatos, Povilas tik pasišaipė iš prasto brolio regėjimo. Kaip Kalėdų seneliui pavyksta dovanomis apdalinti visus žemės vaikus, kai jis Kūčių vakarą užstrigęs parduotuvėje? Kvailas klausimas, Justai, - atšovė Povilas, - kiekvienas vaikas žino, jog panorėjęs senelis sustabdo laiką, o jo rogės greitesnės už vėją. Pusseserė Marija tyliai sukrizeno. Justui pyktelėjus, atlaidžiai paaiškino, jog barzda, raudonas kostiumas, pilvas – tik ritualiniai simboliai. Bet už jų slypi kažkas, kas mažiems vaikams yra be galo svarbu... Tikėjimas stebuklais. Tad tegul Justas turi daugiau kantrybės.

Bet berniukas neturėjo. „Tikėjimas stebuklais?“ Nieko, ko žiaurios realybės dozė negalėtų pakeisti. Marijai nusišukus, Justas prisiliūkino už parduotuvės „senelio“ nugaros ir vienu mostu nuplėšė jo juokingą, netikrą barzdą.

Akimirkai parduotuvė nutilo. Justas suvokė padaręs kažką negero. Tuomet vienas po kito pradėjo verkti vaikai. Labiausiai iš jų žliumbė Povilas – atrodo taip pasigailėtinai, kad Justas jau norėjo pulti atsiprašinėti, tačiau jį sulaukė geležiniai Marijos gniaužtai. Pusseserė buvo įsiutusi. Nieko netarusi ištempė brolius laukan, į apsnigtas Kūčių vakaro gatves – juos išlydėjo vaikų verksmas ir šalti tėvelių žvilgsniai.

Kūčios. Kalėdų naktis, aišku, kad mieste nėra žmonių, - bėgdamas vaiduokliškai tuščiomis Helsinkio gatvėmis bando nusiraminti Justas. Bet tai nepaaiškina, kur dingę automobiliai – ar žiburiai languose. Blankiai spingsi vien gatvių žibintai. Justo veidą perbraukia kažkas šalto ir drėgno. Suglumęs berniukas sustoja; aplink jį ore kabo begalė smulkių, baltų objektų. Snaigės... Kodėl jos nekrenta žemyn, o tiesiog sukasi ore? Svarstymams laiko nėra – tolumoje pasigirsta vaiko verksmas. Vidury gatvės klūpodamas bliauna Povilas. Pribėgęs Justas bando guosti, atsiprašyti, bet brolis nesiklauso. Nustojęs verkti, baimingomis akimis žvelgia į kažką už Justo nugaros. Šis atsisuka: kelio gale lyg klaikus monumentas stūgso Raudonasis Siaubas. Jo figūra, gauruotose letenose laikomas maišas vaikui primena... kažką, ką jis matė... vaidinime..?

Išėjus iš parduotuvės Justas degė iš gėdos. Pusseserė tempė berniukus link dėdės ir tetos namų – šie nekalba lietuviškai, nereikės aiškintis... Kita vertus, ryt atskris tėvai. Prakeikimas.

Viename iš Helsinkio skverų Justas pastebėjo neįprastą reginį – vietiniai paaugliai rengė keistoką Kalėdinį vaidinimą. Jo centre siautėjo siaubūnas su iltimis, kanopomis ir maišu ant peties. Berniukas atsargiai pasiklausė pusseserės, kas gi ten vyko. Suirzusi mergina atitarė, jog nežino – pabaisa galėjo būti vienas iš daugybės tradicinių Kalėdų siaubūnų: suomių Jolupukis, vokiškasis Krampusas... Senaisiais laikais Kalėdos nebuvo džiaugsmingas metas. Jų metu nedorus vaikus pasiglemždavo antgamtinės galios.

- Kodėl apie šiuos monstrus nieko nežinom Lietuvoje? – uždusęs paklausė berniukas.

- Žinom, kaip gi – prunkštelėjo Marija, - visas pasaulis žino. Tiesiog laikui bėgant jie įgavo kiek kitoki... draugiškesnį pavidalą.

Dar ko nors klausti nebebuvo kada – jie pasiekė kelionės tikslą. Trijulę pasitiko jauki berniukų giminaičių namų šiluma.

Justo prisiminimai stoja į savo vietas, tačiau tai – menka paguoda. Įsispraudęs pro artimiausią langą berniukas tempia brolių į pastato gilumą – čia tamsu, nejauku, bet gal nors kiek saugiau... Raudonasis Siaubas pernelyg didelis, kad įliptų vidun. Akims pripratus prie tamsos Justas suvokia atsidūręs laikrodžių parduotuvėje. Visų ligi vieno laikrodžių rodyklės sustojusios ties vidurnakčiu. Keista. Pašniukštinėjęs Justas aptinka siaurą, tarnybinę laiptinę ir pasileidžia laiptais į viršų. Net jei Raudonajam Siaubui pavyks įkišti vidun savo milžinišką leteną, pastato stogo jis niekaip nepasieks. Bet kodėl siaubūnas apskritai juos vaikosi?

Justo teta guldė į lovą jau kiek aprimusį (bet vis dar be galo nusiminusį) Povilą, o prie židinio susirangiusi Marija aiškino, kas Justo nusižengime buvo taip blogai.

- Užėjęs į bažnyčią... ar sinagogą, ar pagodą... nepradėsi išsidirbinėti, daužyti relikvijų, žodžiu – ardyti ritualo? Tai būtų šventvagystė.

- Taip, bet... aš nenusižengiau jokiame dievui!

- Galbūt, - nutęsė Marija, - bet ar dievai būtų dievais, jei jų niekas negarbintų? Tie, kurie garbina, turi būti apdovanojami, kurie pažeidžia ritualus – baudžiami... Kitaip tikėjimas neturėtų prasmės...

Pastebėjusi Justo nuostabą, mergina nusikvatojo: tegul neima į galvą. Geriau tik ryt atsiprašo Povilo. Tai tarusi Marija pavarė berniuką miegoti – jau beveik vidurnaktis.

Apačioje dunda siaubūno žingsniai. Galbūt monstras pametė vaikų pėdsakus? Povilas nutilęs – mažylio baimė tokia, jog jis nebesugeba verkti. Justas atsargiai pasislenka prie stogo krašto. Patikrinti juk privalu. Savo klaidą suvokia išsyk – Raudonasis Siaubas sėlina visai netoliese. Lyg pajutęs berniuko žvilgsnį, siaubūnas pažvelgia viršun ir... akimirksniu atsiduria ant stogo šalia vaikų. Pabaisa milžiniška. Išpampęs pilvas kliuksi po raudonai nutaškytu apsiaustu. Milijonai balkšvų gnybtų ir čiuptuvų raitosi iš jos nasrų. Staiga pasigirsta nekaltas vaiko juokas – Povilo baimės dingusios, jis žvelgia į siaubūną su pasigėrejimu. Tuomet įvyksta kai kas dar keistesnio – monstras ištiesia savo naguotą leteną link Justo broliuko ir jį... paglosto. Povilas pradingsta, lyg ore išgaruoja. Visas pabaisos dėmesys dabar sutelktas į Justą. Siaubūnas pastveria vaiką už kojos; berniuko galva trenkiasi į betoną, pasaulis ima mirgėti...

...Danguje mirga šiaurės pašvaistė. Raudonojo Siaubo rogės tyliai sklendžia virš laike sustabdyto pasaulio: pabaisa ieško naujų aukų. Naktis tęsis tiek, kiek jam reikės. Justo sąmonė blėsta, bet nepakankamai greitai, jog pro sudriskusį maišo audinį negalėtų stebėti apačioje besimainančių miestų. Marija minėjo, jog dievai nebūtų dievais, jei jų niekas negarbintų. Panašu, jog Raudonąjį Siaubą garbina visi – jo atvaizdais išpuošta kiekviena vitrina, kiekvieno buto langas... šis košmaras... niekada nesibaigs...

Kitą rytą Povilą pažadins durų skambutis – pagaliau atvyks berniukų tėvai. Marija neskubės jų pasitikti; mergina suakmenėjusi skaitys rytinį laikraštį. Bet Povilas to nežinos. Jam rūpės kiti dalykai. Mažylis nubėgs žemyn į svetainę ir pradės raustis po Kalėdų eglutę. Tuo metu pusseserė atsitokės ir pasisveikins su Povilo tėvais. Šie, suprantama, paklaus, kur dingęs Justas; Marija, tylomis paduos laikraštį, atverstą ties Kalėdų nakties nekrologais. Mamai spiegiant Povilas drebančiomis rankutėmis išvynios mano dovaną. Jo veidas nušvis iš džiaugsmo – spalvingame popieriuje bus įvyniota nedidelė, pažįstama figūrėlė su rašteliais: „Už tai, kad manimi tikėjai.“

Iki kitų Kalėdų, vaikai.

Būkite geri. Savo pačių labui.

K.S.